

บทบาทของสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0

The role of Thai women in the Thailand 4.0 era

อัญธิษฐา อักษรศรี¹ และวันชัย แสงสุวรรณ²

Auntittha Aksornsri and Wanchai Saengsuwan

Received: February 25, 2020

Revised: May 15, 2020

Accepted: May 27, 2020

DOI: 10.14456/jra.2021.60

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0 พบว่าบทบาทของสตรีในยุคปัจจุบันเปลี่ยนไปเป็นอย่างมากในหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นบทบาทนอกบ้านและบทบาทในบ้าน ผู้หญิงสมัยใหม่หลาย ๆ คนจะมีบทบาทหน้าที่การงานนอกบ้านมากกว่า ทำให้หลาย ๆ คนต้องมีการพัฒนาตัวเองแทบจะทุก ๆ เรื่องเพื่อให้ทันต่อยุคและเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะบทบาทการเป็นผู้นำในองค์กรที่ดี ผู้หญิงคนหนึ่ง在那ันที่ได้โอกาสเป็นสิ่งที่ท้าทายเป็นอย่างมาก เพราะการทำงาน ร่วมกับคนหรือ การบริหารบุคคลในองค์กรโดยเฉพาะการตัดสินใจสิ่งที่สำคัญ ๆ บทบาทของสตรีในประเทศไทยนั้นได้เพิ่มขึ้นกว่าในอดีตอย่างมากและพบว่า ผู้หญิงได้รับการยอมรับในสังคมมากขึ้น รัฐบาลได้มีกรอบทิศทางของยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ.2560-2564 ซึ่งได้กำหนดกรอบความคิดไว้ 5 แนวทางเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ความจำเป็นในการดำเนินการเพื่อสร้างสังคมที่เท่าเทียมกัน และเผชิญกับประเด็นท้าทายต่าง ๆ ยุทธศาสตร์ 5 แนว คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปรับเปลี่ยนเจตคติของสังคมในประเด็นความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมพลัง เพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตแก่สตรีทุกกลุ่มและทุกระดับ ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาเงื่อนไขและปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสตรีที่มีประสิทธิผลและเสมอภาค ยุทธศาสตร์ที่ 4 กำหนดมาตรการเฝ้าระวัง ขจัดปัจจัยเสี่ยงป้องกันคุ้มครองช่วยเหลือและเยียวยา ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างความเข้มแข็งของกลไกและกระบวนการพัฒนาสตรี ดังนั้นกระบวนการทำการเพื่อให้สตรีมีบทบาททางสังคมในยุคปัจจุบันทำให้สตรีต้องแข่งขันกับการดำเนินชีวิตมากขึ้น

¹⁻² มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตสิรินธรราชวิทยาลัย; Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn Campus

Corresponding author, e-mail: auntittha@hotmail.com, Tel. 085-0471225

คำสำคัญ: บทบาท, สตรี, ไทยแลนด์ 4.0

Abstract

This academic article aims to the role of women in today's changed a lot in many ways, whether it's a role outside the home. And their role in the home Modern women have many roles to work outside the home than many people need to develop their own almost everything to keep up on the current events in society. The role of leadership in the organization. Women, one of whom has a chance to be a challenge as well. Because it works with people or Administrative personnel in the organization, in particular the important role of women in the country has increased dramatically over the past and found. Women are more accepted in society. The government has given the direction of the strategic development of women. Year 2560-2564 Which defines the conceptual approach for 5 to meet the needs of developing countries. The need for action to build a society. Equal and face the challenges of strategic orientation is 5 Strategy 1 change attitudes on issues of social equality between men and women. Strategy 2: strengthening the role of participation. Social development and quality of life for women in all segments and at all levels. strategy 3 development conditions and factors contributing to the development of women's equality and effectiveness. Strategy 4 surveillance measures. Eliminating risk prevention and protection remedies. Strategy 5: Strengthening of mechanisms. And the Women's Development The process to make the role of women in modern society, women need to actively make the life more.

Keywords: Role, Woman, Thailand 4.0

บทนำ

คณะกรรมการการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการ กิจการสตรี จัดสัมมนาเนื่องในวันสตรีสากลปี 2561 เรื่อง “บทบาทสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการจัด กิจกรรมเนื่องในวันสตรีสากล และร่วมเป็น ส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อน ความเสมอภาคระหว่างเพศ รวมทั้ง การพัฒนาส่งเสริมความก้าวหน้า ของบทบาทสตรีไทยให้ก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยสรุปผล การสัมมนาได้ ดังนี้ ศาสตราจารย์พิเศษ พรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภา นิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าว เปิด การสัมมนาว่า วันที่ 8 มีนาคมของ ทุกปี กำหนดให้เป็นวันสตรีสากล เพื่อรำลึกความเป็นมา และสะท้อนให้เห็นพัฒนาการ ความก้าวหน้าของบทบาทสตรีตามยุคสมัยที่ เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะ

การสร้าง ความเข้าใจและขับเคลื่อน ความเสมอภาคของบุคคลทุกเพศ ทุกวัยในสังคม อย่างเท่าเทียม ซึ่งหลาย ๆ ประเทศได้นำเรื่องดังกล่าว มาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ รวมทั้งประเทศไทยด้วย นอกจากนี้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ยังมีการผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ซึ่งในส่วนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก โดยตั้งคณะกรรมการธิการเพื่อมาดูแล ดำเนินกิจกรรม ทำให้สังคมเดินหน้าไปอย่าง เท่าเทียมกัน ส่วนบทบาทในเวทีโลก ในปี 2558 สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้เข้าร่วมประชุม ประธานรัฐสภาโลก ครั้งที่ 4 ภายใต้หัวข้อ เรื่อง “การบรรลุ ความเสมอภาคระหว่างเพศและการให้อำนาจแก่ผู้หญิง และเด็กหญิงทุกคน” ในครั้งนั้น ที่ประชุมได้ให้คำมั่น ร่วมกันว่าจะผลักดันเรื่องความเท่าเทียมทางเพศเป็น กระแสหลักในวงการรัฐสภา โดยกำหนดไว้ในแผน ยุทธศาสตร์สหภาพรัฐสภา ปี พ.ศ. 2555-2560 ซึ่งมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ ดังนี้ 1) เพิ่มจำนวนสมาชิกรัฐสภาที่เป็นสตรีทั่วโลก 2) ส่งเสริมและเพิ่มบทบาทสตรีในรัฐสภา และ 3) ให้การปกป้องสิทธิสตรีเป็นกระแสหลัก ของการดำเนินการของรัฐสภาทั่วโลก ทั้งนี้ เพื่อให้ประเทศภาคีที่เข้าร่วมได้นำมาปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมต่อไป (สำนักประชาสัมพันธ์, 2562)

บทบาทของสตรีในยุคปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก ในหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็น บทบาทนอกบ้าน และบทบาทในบ้าน ผู้หญิงสมัยใหม่หลาย ๆ คนจะมีบทบาทหน้าที่การงานนอกบ้านมากกว่า ทำให้หลาย ๆ คนต้องมีการพัฒนาตัวเองแทบจะทุก ๆ เรื่องเพื่อให้ทันต่อยุคและเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน” โดยเฉพาะบทบาทการเป็นผู้นำในองค์กรที่ดี ผู้หญิงคนหนึ่งนั้นในหน้าที่ได้โอกาสเป็นสิ่งที่ท้าทายเป็นอย่างมาก เพราะการทำงาน ร่วมกับคนหรือ การบริหารบุคคลในองค์กร โดยเฉพาะการตัดสินใจสิ่งที่สำคัญ ๆ มักเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และการที่จะเสริมให้ผู้หญิงก้าวไปสู่การเป็นผู้นำนั้น ก็ต้องสละในหลาย ๆ สิ่งโดยเฉพาะเวลาที่มีให้กับครอบครัวโดยเฉพาะในสังคมไทยนั้นหลาย ๆ บ้านก็ยังคงเห็นว่าผู้หญิงควรดูแลงานในบ้านเป็นหลักฉะนั้น ความเข้าใจของคนในบ้านจะต้องมาเป็นอันดับ 1 และมองเป้าหมายในทิศทางเดียวกันเสียก่อน ก่อนที่เราจะไปต่อสู่ภายนอก แต่ปัจจุบันนั้น ผู้หญิงต้องทำงานได้แทบจะทุกอย่าง ไม่มีข้อจำกัด แม้กระทั่งต้องไปทำงานนอกสถานที่ หมดยุคที่ผู้หญิงจะเป็นช้างเท้าหลังไปเสียแล้ว การก้าวสู่ผู้หญิงในยุคดิจิทัล โลกที่มีทั้งโลกภายในบ้าน นอกบ้าน และโลกสังคมออนไลน์ จะต้อง คิดใหม่ ทำใหม่ คอนเซ็ปต์ เวิร์กกิงวูเมน เวิกกิ้งมัม แอนด์เวิกกิ้งออนโซเซียล น่าจะเหมาะกับผู้หญิงสมัยนี้ที่ได้รับโอกาสดี ๆ และขอเป็นกำลังใจให้กับสตรีนักสู้ทุก ๆ คนจากใจให้ประสบความสำเร็จ ดังตั้งใจ ไม่ว่าจะเป็นบทบาทในบ้านหรือบทบาทนอกบ้าน (กิตติธัญญา วาจาดี, 2562)

บทบาทและสถานภาพของสตรีในประวัติศาสตร์

บทบาทของสตรีในประเทศไทยนั้นได้เพิ่มขึ้นกว่าในอดีตอย่างมากและพบว่า ผู้หญิงได้รับการยอมรับในสังคมมากขึ้น โดยประเทศไทยเป็นประเทศแรก ๆ ในทวีปเอเชียที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีสิทธิเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2475 อย่างไรก็ดี บทบาทด้านการพัฒนาชาติยังไม่เป็นที่ยอมรับมากนัก ผู้หญิงยังคงมีบทบาทน้อยในการเมืองไทย ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมาจากความตระหนักเรื่องความเท่า

เทียมทางเพศที่ไม่เพียงพอและจากทัศนคติของสังคมอย่างไรก็ดีผู้หญิงก็ยังได้รับการยอมรับจากสังคมในภาพรวมมากกว่าบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศสังคมไทยในอดีตเป็นแบบ “ผัวเดียวหลายเมีย” หมายความว่า ชายมีสถานะเหนือหญิงในทุกด้าน ในสมัยสุโขทัยตำหนิชายที่มีชู้กับภรรยาคนอื่น แต่ไม่ห้ามชายมีภรรยาหลายคน ต่อมา ในสมัยอยุธยากฎหมายลักษณะผัวเมีย พ.ศ. 1904 ยังได้แบ่งภรรยาออกเป็น 3 ประเภท และชายจะมีภรรยาก็คนก็ได้ ทั้งยังมีภาคีที่ว่า “ผู้หญิงเป็นควาย ผู้ชายเป็นคน” ซึ่งต่อมารัชกาลที่ 4 ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยว่าไม่ยุติธรรม ให้ยกเลิกเนื่องจากกรณีถวายฎีกาของอำแดงเหมือน จนกระทั่ง พ.ศ. 2478 จึงมีกฎหมายให้ชายมีภรรยาได้เพียงคนเดียวสำหรับบทบาทด้านการเมือง สตรีสมัยอยุธยามิบทบาททางการเมืองอยู่ไม่มากนักน้อยซึ่งพงศาวดารอยุธยาเน้นว่าการเข้าสู่อำนาจของหญิงนำมาซึ่งความเสื่อมเสียและความยุ่งยาก ดังเช่นกรณีท้าวศรีสุธารจันทร์ ในกฎหมายอยุธยา หญิงเป็นสมบัติของชายเสมอ เริ่มจากเป็นสมบัติของบิดาแล้วเป็นสมบัติของสามี และเป็นสมบัติของเจ้าของ (กรณีตกเป็นทาส) นอกจากนี้ ยังมีตำนานว่าสมเด็จพระศรีสุริเยะทัยและท้าวสุรนารีเป็นวีรสตรีผู้สร้างวีรกรรมในประวัติศาสตร์หญิงเริ่มมีบทบาททางเศรษฐกิจและสังคมยิ่งขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยหญิงได้เป็นกำนันตลาดหรือนายอากรตลาดในรัชกาลที่ 2 มีผลงานสร้างสรรค์บทกวี และบางคนได้เรียนหนังสือพระราชบัญญัติเรื่อง “ผัวชายเมีย บิดามารดาขายบุตร พ.ศ. 2410” ห้ามไม่ให้สามีขายภรรยาหากภรรยาไม่ยินยอม หลังจากนั้นมีการเรียกร้องสิทธิสตรีขึ้น มีหนังสือพิมพ์สตรีเกิดขึ้นหลายฉบับ

สถานภาพของหญิงในสังคมดีขึ้นเป็นลำดับโดยเฉพาะหลังการปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475 รัฐธรรมนูญถาวรฉบับแรกได้ให้สิทธิแก่ชายและหญิงในการเลือกตั้ง หญิงได้รับเลือกเป็นผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นครั้งแรกใน พ.ศ. 2478 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 จำนวนสตรีในประเทศไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติมีมากขึ้นเนื่องจากสตรีในประเทศไทยมีความต้องการได้สัญชาติของคนต่างชาติ พ.ศ. 2525 มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อเปิดโอกาสให้หญิงเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านได้สตรีมีบทบาทในทางเศรษฐกิจค่อนข้างมาก โดยอัตราการมีงานทำของสตรีอยู่ที่ร้อยละ 44.1 ใน พ.ศ. 2547 ทำงานในภาคเกษตรกรรมสูงสุด (ร้อยละ 40.4) ตามมาด้วยภาคบริการและอุตสาหกรรม (ร้อยละ 40.2 และ 19.5 ตามลำดับ) สตรีมีฐานะเป็นนายจ้าง ลูกจ้าง และประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้างเพิ่มขึ้น และช่วยเศรษฐกิจในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้างลดลงสตรีมีการศึกษาระดับอุดมศึกษาสูงกว่าชาย สตรียังมีสถิติทำงานในแวดวงราชการสูงกว่าชายโดยอยู่ที่ร้อยละ 60.1 (สำนักประชาสัมพันธ์, 2562)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ.2560 - 2564

กรอบทิศทางของยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ.2560-2564 ซึ่งได้กำหนดกรอบความคิดไว้ 5 แนวทางเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศความจำเป็นในการดำเนินการเพื่อสร้างสังคม ที่เท่าเทียมกันและเผชิญกับประเด็นท้าทายต่าง ๆ โดยได้กำหนดแนวทางไว้ 5 ยุทธศาสตร์ (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2563) ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปรับเปลี่ยนเจตคติของสังคมในประเด็นความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย (Paradigm Shift Measures) ปัญหาเจตคติและค่านิยม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการ

กระทำพฤติกรรมการตัดสินใจและการกำหนดกฎหมายนโยบายและงบประมาณแผ่นดิน เป็นปัญหาสำคัญและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสตรีการส่งเสริมความเสมอภาคความเท่าเทียมกันทางเพศและการจัดการเลือกปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ แผนพัฒนาสตรีฯ ฉบับที่ผ่านมาต่างให้ความสำคัญในการมุ่งปรับเปลี่ยนเจตคติของสังคมและค่านิยมเพื่อเสริมสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศเช่นการพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้อบรมวิทยากรในการส่งเสริมความเสมอภาคและเท่าเทียมทางเพศ ในครอบครัวเพื่อขจัดทัศนคติดั้งเดิมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและความรับผิดชอบทางเพศในระบบการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้สร้างความตระหนักในเรื่องมิติทางเพศโดยการอบรมและสัมมนาผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาการทบทวนตำราเรียนสื่อและอุปกรณ์การสอนในระดับเตรียมอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาและพบว่าหนังสือ 1,118 เล่ม มีเนื้อหาที่มีอคติทางเพศซึ่งได้เริ่มการปรับปรุงเนื้อหาของตำราเรียนสื่อและอุปกรณ์การสอนการจัดทำหลักสูตรบทบาทหญิงชายในสถานศึกษาในสังคมโดยรวมมีการดำเนินการเพื่อรณรงค์สาธารณะในการสร้างเจตคติที่ส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศและยังมีกิจกรรมที่ปรับเปลี่ยนเจตคติที่มุ่งเน้นกลุ่มเยาวชนโดยเฉพาะ

การปรับเจตคติของสังคมให้เหมาะสมเป็นเรื่องยากที่ผ่านมายังไม่มีการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องเป็นระบบแม้แผนพัฒนาสตรีในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างเจตคติและการยอมรับด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงชายไว้แต่จากการประเมินพบว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่มีการดำเนินงานต่ำที่สุดอย่างไรก็ตามความสำเร็จในเรื่องนี้จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนไทยทั้งหญิงและชายทั้งผู้ที่ปฏิบัติงานในภาครัฐ ทั้งนักการเมืองผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงภาครัฐในระดับท้องถิ่น สื่อมวลชนทุกแขนง ผู้แทนสถาบันต่าง ๆ (รวมถึงสถาบันศาสนาสถาบันการศึกษา) และประชาชนโดยรวม ให้คลายความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทสตรีในมุมมองของจารีตประเพณีความเชื่อว่าผู้ชายเป็นใหญ่ และปรับเปลี่ยนเป็นความเข้าใจบทบาทหญิงชายในมุมมองของโลกปัจจุบันที่เน้นความเสมอภาคเท่าเทียมกัน การให้เกียรติซึ่งกันและกันยอมรับในศักยภาพและเข้าใจถึงข้อจำกัดของทั้งสองเพศซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นสำหรับงานด้านการพัฒนาสตรีในทุกมิติและการสร้างให้สังคมไทยเป็นสังคมเสมอภาคหากสามารถ ดำเนินการและมีความก้าวหน้ามากขึ้นจะนำไปสู่การส่งเสริมการพัฒนาสตรีและคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1) ส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีการเลี้ยงดูลูกผู้หญิงและผู้ชายให้มีทัศนคติและมุมมองที่เท่าเทียมมากขึ้นให้ยอมรับความเสมอภาคและเท่าเทียมทางเพศพ่อแม่ไม่มีอคติหรือหยิбыกประเด็นหญิงหรือชายในการ ตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรธิดาการปลูกฝังความรับผิดชอบในครอบครัว (เช่น การช่วยงานบ้าน) การสมรส การสืบสกุลและการยกมรดกจะมีส่วนช่วยให้เด็กและเยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีอคติด้านเพศ (Gender Bias)

2) สถาบันการศึกษาเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่บ่มเพาะคนไทยรุ่นใหม่การปรับเปลี่ยนทัศนคติของครู อาจารย์ผู้บริหารการศึกษาและนักการศึกษาโดยรวมจะช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา ระดับต่าง ๆ ที่อาจจะแฝงหรือมีนัยของความไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชายการเน้นย้ำเรื่องความไม่เท่าเทียมทางเพศ (Gender in Equality) ที่อาจจะ

ปรากฏ (โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ) ทั้งในด้านบทเรียนพฤติกรรมของครูผู้สอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียนการมอบหมายงานและการทำกิจกรรมในโรงเรียน เป็นต้น

3) ส่งเสริมสื่อสาธารณะที่มีความสมดุลไม่ลบล้างผู้หญิงหรือตอกย้ำความไม่เท่าเทียมทางเพศสื่อที่ลบล้างศักดิ์ศรีของผู้หญิงเช่นที่ปรากฏในละครภาพยนตร์หรือการโฆษณาสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ หากมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหญิงชาย (Gender Sensitivity) และมีทัศนคติที่ดีในการสร้างสังคมเสมอภาคระหว่างหญิงชายจะช่วยกระตุ้นให้คนในสังคมมีความเข้าใจที่ดีขึ้น

4) การลดอคติและความเชื่อผิด ๆ ของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในองค์กรหรือสถาบันต่าง ๆ เช่นผู้บริหารระดับต่าง ๆ ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนที่มีอำนาจในการแต่งตั้งโยกย้ายให้ความดีความชอบรวมถึงการมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานหญิงและชายที่ไม่นำประเด็นทางเพศมาพิจารณาเหนือประเด็นความสามารถและศักยภาพของปัจเจกบุคคลหากผู้ที่ทำงานในองค์กรเหล่านี้มีทัศนคติที่ดีขึ้น จะนำไปสู่การลดปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน (Sexual Harassment) ลงได้ทำให้แก้ไขปัญหาผู้หญิงกับการทำงานในองค์กรที่เป็นทางการ

5) แก้ไขปัญหาพรรคการเมืองและนักการเมืองที่ยังไม่ค่อยให้ความสำคัญและเปิดโอกาสหรือสรรหานักการเมืองสตรีให้ลงสมัครในนามพรรคซึ่งส่งผลให้สัดส่วนของผู้หญิงในเวทีการเมืองของไทยระดับต่าง ๆ ยังมีสัดส่วนที่ต่ำกว่ามาตรฐานสากลอันเป็นผลมาจากความเชื่อเดิมที่เห็นว่าผู้หญิงมีบทบาทในครัวเรือนเท่านั้น ส่วนเรื่องการเมืองเป็นเรื่องของผู้ชายหากสังคมโดยรวมมีทัศนคติที่ดีขึ้นโอกาสที่ผู้หญิงที่มีความรู้ความสามารถ ก็จะได้รับการเลือกตั้งเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากขึ้น

เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์นี้เน้นการสร้างสังคมเสมอภาคโดยเน้นที่การปรับเปลี่ยนและเสริมสร้างคนในสังคมไทยให้มีเจตคติที่ดีเคารพเท่าเทียมระหว่างหญิงชายสังคมไทยเป็นสังคมที่เสมอภาคทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองที่เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในมิติต่าง ๆ อย่างเต็มศักยภาพ มีศักดิ์ศรีและทัดเทียมกันลดและขจัดปัญหาจากการเลือกปฏิบัติและการที่คนในสังคมไทยมีเจตคติที่ดีเหล่านี้ จะเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความก้าวหน้าในการพัฒนาสตรีและยกระดับมาตรฐานการพัฒนาสตรีให้ทัดเทียมมาตรฐานสากล

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมพลังเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต แก่สตรีทุกกลุ่มและทุกระดับ (Empowerment Measures) ผู้หญิงเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติและมีความสำคัญต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในภาวะที่โลกมีการแข่งขันสูงประเทศไทยจำเป็นต้องพึ่งพิงพลังปัญญาและกำลังแรงงานจากผู้หญิงอย่างเต็มศักยภาพหากประเทศไทยต้องการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันและการรักษาระดับการพัฒนาให้ยั่งยืนการที่ประชากรผู้หญิงส่วนหนึ่งยังไม่ได้การพัฒนา ด้านพลังปัญญาและมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรงก็จะทำให้ประเทศขาดพลังส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อน การพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรผู้หญิงที่มี

สัดส่วนสูงกว่าผู้ชายเล็กน้อยและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเนื่องจากผู้หญิงมีอายุขัยที่ยืนยาวกว่าผู้ชาย ดังข้อมูลในปี พ.ศ. 2558 มีประชากรจำนวนทั้งหมด 65,729,098 คน โดยแบ่งเป็นชาย 32,280,886 คนและหญิง 33,448,212 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 50.89 เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรในปี พ.ศ. 2549 พบว่า มีจำนวนทั้งหมด 62,828,706 คน แบ่งเป็นชาย 31,007,857 คนและหญิง 31,820,849 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 50.65 ในขณะที่อัตราและจำนวนปีของการเข้าเรียนหนังสือจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังมีผู้หญิงจำนวนหนึ่งโดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงสูงวัย ที่มีอัตราการไม่รู้หนังสือมากกว่าผู้ชายและได้รับการศึกษาน้อยกว่าผู้ชายในวัยเดียวกันนอกจากนี้ยังมีผู้หญิง ที่มีการศึกษาต่ำกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในเขตชนบททางไกล กลุ่มเปราะบางกลุ่มผู้หญิงที่ออกจากระบบการศึกษากลางคัน (อันเป็นผลมาจากการท้องในวัยไม่สมควรปัญหาความยากจน และการย้ายถิ่น ของครอบครัว) และกลุ่มสตรีชนเผ่าสตรีในภาคแรงงานก็เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจแต่อัตราการทำงาน ของผู้หญิงในตลาดแรงงานยังอยู่ในสัดส่วนที่ต่ำกว่าผู้ชาย ด้านการดูแลสุขภาพอนามัยของสตรีในประเทศไทย มีการพัฒนาที่ดีมาโดยตลอดประเทศไทยสามารถควบคุมโรคระบาดที่เคยคร่าชีวิตคนเป็นจำนวนมากอัตราการตาย ของผู้หญิงที่เป็นมารดา และเด็กคลอดและผู้หญิงโดยรวมมีความรู้และสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขพื้นฐาน ยกเว้นกลุ่มสตรีที่อยู่ในชนบททางไกลชนเผ่าและกลุ่มสตรีด้อยโอกาสต่าง ๆ ที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจถึงการดูแล รักษาสุขภาพที่เหมาะสมและยังไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานได้อย่างสม่ำเสมอรวมถึงการที่ ขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพแม้ว่าจะมีแนวโน้มดีขึ้นที่สังคมไทยมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตความเร่งรีบในชีวิตประจำวันความกดดันจากภาวะเศรษฐกิจสังคมทำให้ผู้หญิงจำนวนไม่น้อย ต้องเผชิญกับการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ไม่ติดต่อใหม่ ๆ เช่นโรคหัวใจความดันโลหิตสูงโรคเบาหวานโรคอ้วนโรคเครียดเป็นต้นซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและกระทบศักยภาพในการทำงานยุทธศาสตร์การเสริมพลังทั้งทางปัญญาและร่างกายเพื่อเพิ่มพลังอำนาจแก่สตรีไทยทุกกลุ่มและทุกระดับในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญในแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับ

ยุทธศาสตร์นี้มีเป้าประสงค์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่เน้นการพัฒนาทุนมนุษย์ เป้าประสงค์ ในยุทธศาสตร์นี้ให้ความสำคัญในการพัฒนาพลังปัญญาเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของสตรีในด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมืองพัฒนาสุขอนามัยและคุณภาพชีวิตของสตรีทุกกลุ่มทุกวัยในประเทศไทยให้มีสุขภาพ (กายและจิต) สุขภาวะดีขึ้นมีการศึกษาที่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพที่มั่นคงมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถเข้าถึงบริการ สาธารณะขั้นพื้นฐานที่ได้มาตรฐานนอกจากนี้ยุทธศาสตร์นี้ยังให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อม และพัฒนาทักษะศักยภาพของสตรีเพื่อรองรับการเป็นสังคมสูงอายุในอนาคตอันใกล้

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาเงื่อนไขและปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสตรีที่มีประสิทธิผลและเสมอภาค (Enabling Condition Measures) ความสำเร็จของการพัฒนาสตรีเป็นกุญแจสำคัญประการหนึ่งที่จะนำความสำเร็จและ ความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่

กำหนดในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีและเป้าหมาย ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ความก้าวหน้าและความสำเร็จในการพัฒนาสตรีและการขับเคลื่อน ให้รัฐบาลและนานาชาติประเทศยอมรับถึงความสำคัญในการพัฒนาและบทบาทของสตรีต่อการพัฒนาประเทศนั้นล้วนแล้วแต่เกิดจากการที่มีการกำหนดมาตรการและเงื่อนไขต่าง ๆ ทั้งในระดับสากลและระดับประเทศในระดับสากล การที่องค์การสหประชาชาติได้ลงทุนลงแรงจัดกิจกรรมรณรงค์และกระตุ้นให้ประเทศสมาชิกให้ความสนใจในการ พัฒนาสตรีและการสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศ เช่น การประกาศทศวรรษแห่งการพัฒนาสตรีระหว่างปี ค.ศ.1976-1985 การจัดทำอนุสัญญาและปฏิญญาต่าง ๆ ซึ่งประเทศสมาชิกได้ร่วมให้สัตยาบรรณซึ่งนำไปสู่การกำหนดเป็นกฎหมายเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคและการพัฒนาสตรีในแต่ละประเทศส่วนหนึ่งของความก้าวหน้า ในการพัฒนาสตรีในประเทศไทยเกิดจากการที่ในอดีตประเทศไทยได้มีการกำหนดมาตรการและมีการแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายระเบียบกฎหมายและเงื่อนไขในการปฏิบัติงานเช่นการกำหนดหลักการสำคัญ ๆ ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับที่ผ่านมาและในฉบับปัจจุบันที่ได้ผ่านการทำประชามติเมื่อวันที่ 7 สิงหาคมพ.ศ. 2559 การบัญญัติและแก้ไขกฎหมายเช่นการทบทวนประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับการข่มขืนระหว่างสมรสการให้สิทธิแก่ผู้หญิงในการเลือกใช้นามานามและชื่อสกุลการจัดทำพระราชบัญญัติความเท่าเทียม ระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมเพื่อเผยแพร่และสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจถึงประเด็นความละเอียดอ่อนทางเพศผลงานด้านการยกระดับสุขภาพอนามัยแม่และเด็กและอนามัยเจริญพันธุ์ทำให้ผู้หญิงมีสุขภาพที่ดีขึ้นด้านการศึกษามีข้อมูลแสดงให้เห็นว่า เด็กหญิงและผู้หญิงได้รับการศึกษาสูงขึ้นมีโอกาสในการทำงานในภาคส่วนต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต อย่างไรก็ตามงานด้านการพัฒนาสตรียังไม่บรรลุเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนดไว้ในระดับสากลหลายประการ ยังจำเป็นต้องเดินหน้าในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อเอื้อให้การพัฒนาสตรีและการสร้างสังคมเสมอภาค บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

ยุทธศาสตร์นี้ให้ความสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงมาตรการกฎหมายกฎระเบียบรวมทั้งการกำหนดเงื่อนไขและปัจจัยแวดล้อมที่จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสตรีเพื่อเอื้ออำนวยต่อ (1) การพัฒนาสตรี และการส่งเสริมสถานภาพสตรีในมิติต่าง ๆ (2) การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายสตรีและ (3) การดำเนินการ ตามเงื่อนไขและมาตรฐานในระดับสากลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปสู่การมีสังคมที่เสมอภาค เท่าเทียมกันโดยที่สตรีทุกกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสและมีส่วนร่วมในทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองอย่างเต็มศักยภาพและเท่าเทียมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 กำหนดมาตรการเฝ้าระวังจัดปัจจัยเสี่ยงป้องกันคุ้มครองช่วยเหลือและเยียวยา (Protective and Corrective Measures) ประเด็นการพัฒนาสตรีมีปัญหาคือปัญหาความรุนแรงในครอบครัวชุมชนและสังคมที่เป็นปัญหาใหญ่ของสังคมที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนทั้งด้านการป้องกันแก้ไขและช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาอย่างจริงจังเนื่องจากเป็นปัญหาที่มีความละเอียดอ่อนโดยรากเหง้าของปัญหาจากค่านิยมและเจตคติของสังคมที่กำหนดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ใน

ครอบครัว พ.ศ.2550 ออกมาเพื่อสร้างมาตรการป้องกันและเยียวยาทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง ไม่ให้เกิดซ้ำหรือทวีความรุนแรงมากขึ้นแต่ปัญหาความรุนแรงไม่ได้ลดน้อยลงแต่อย่างใด ปัญญาปวกกั้งและ แผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรีสะท้อนถึงความตั้งใจมั่นของประชาคมโลกต่อเป้าหมายความเสมอภาคการพัฒนาและสันติภาพสำหรับสตรีทุกคนทุกหนแห่งซึ่งระบุประเด็นที่น่าห่วงใยเป็นพิเศษ 12 ประเด็นอันเป็น อุปสรรคสำคัญต่อความเสมอภาคระหว่างหญิงชายและการเสริมพลังให้สตรี โดยเฉพาะการจัดความรุนแรงและ ลดปัญหาความยากจนจากการศึกษาข้อมูลพบว่าสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงทางเพศเกิดจากผู้กระทำที่เป็นบุคคล ภายในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิดมากกว่าบุคคลที่ไม่เคยรู้จักอีกทั้งพบว่าสถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่เป็นที่พักของผู้เสียหายเองความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัวและชีวิตคู่เป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งอันเกิดจากเงื่อนไขของความไม่เสมอภาคระหว่างเพศแม้ว่าประเทศไทยจะมีความก้าวหน้าในความพยายามที่จะแก้ไข ปัญหาความรุนแรงที่เกิดกับผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่แต่ก็ยังเป็นปัญหาสำคัญที่ยังต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยจากข้อมูลของศูนย์พึ่งได้พบว่าในปี พ.ศ. 2558 มีเด็กและผู้หญิงถูกกระทำรุนแรงในทุกด้านมาขอรับความช่วยเหลือจำนวน 12,552 คนเพิ่มขึ้น จากปี พ.ศ. 2557 จำนวน 2,040 คน โดยเป็นผู้หญิงร้อยละ 51.95 และเป็นเด็กหญิงอายุ 10 ไม่เกิน 15 ปี ถูกกระทำรุนแรงมากที่สุดถึงร้อยละ 47.06 และถูกกระทำรุนแรงทางเพศมากที่สุด ร้อยละ 74.90 ส่วนใหญ่ ผู้ที่กระทำกับเด็กคือแฟนทั้งนี้สาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมซึ่งสถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่จะเป็นบ้านของผู้กระทำ และบ้านที่เด็กอยู่อาศัยในกลุ่มของผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงมากที่สุดอยู่ในช่วงอายุ 25 ไม่เกิน 45 ปี ถึงร้อยละ 51.95 ที่เป็นการกระทำรุนแรงจากคู่สมรสมากที่สุดถึงร้อยละ 49.41 ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่ มาจากสัมพันธ์ภาพ ในครอบครัวโดยถูกกระทำรุนแรงทางกายมากที่สุดซึ่งสถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่ จะเป็นที่บ้านตนเองและบ้านผู้กระทำซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นจากปัจจัยได้แก่ค่านิยมและเจตคติที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย พฤติกรรมการตีมีสุราติดสารเสพติดติดการพนันการทะเลาะวิวาทรวมทั้งปัญหาเศรษฐกิจสื่อลามกอนาจารส่งผลให้เกิดการใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิงในสังคมได้นอกจากนี้ปัญหาความยากจนของสตรีประกอบไปด้วยรายได้ไม่เท่าเทียมกันสถานะการจ้างงาน ที่ไม่เป็นธรรมการทำงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และภาระหนี้สินโดยเริ่มปรากฏว่าสตรีที่ต้องรับภาระหนี้สิน ของครอบครัวมีจำนวนเพิ่มขึ้นรวมถึงการเป็นหนี้สินจากการดำเนินโครงการของภาครัฐในช่วงที่ผ่านมาเช่น การกู้ยืมเงินจากกองทุนต่าง ๆ รวมทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ และพัฒนาการด้านการเงินยังส่งผลให้สตรีจำนวนไม่น้อยที่ประสบปัญหาการเป็นหนี้บัตรเครดิตรวมทั้งการเป็นหัวหน้าครัวเรือนและมีภาระในการเลี้ยงดูครอบครัว

ยุทธศาสตร์นี้มีเป้าประสงค์ที่จะสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมไทยให้เป็นสังคมที่สงบสุข มั่นคงปลอดภัยสตรีอยู่ในครอบครัวชุมชนและสังคมที่อบอุ่นและมั่นคงปลอดภัยปราศจากความรุนแรงทุกรูปแบบ เป็นสังคมที่เท่าเทียมปราศจากความเหลื่อมล้ำและมีการช่วยเหลือเยียวยากลุ่มสตรีที่ประสบปัญหาความยากจนเช่นกลุ่มเป้าหมายสตรีที่ด้อยโอกาสผู้สูงอายุที่ขาดที่พึ่งกลุ่มสตรีผู้พิการ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างความเข้มแข็งของกลไกและกระบวนการพัฒนาสตรี (Strengthen WID Mechanism and Processes) กลไกที่ขับเคลื่อนการพัฒนามีความสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสตรี ประเทศไทยได้กำหนดกลไกระดับต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาสตรีสร้างความเสมอภาคและขจัดการเลือกปฏิบัติ ต่อสตรีในทุกรูปแบบโดยมีการจัดตั้งกลไกออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) กลไกทางรัฐสภาซึ่งมีหน้าที่ในการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับสตรีรวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ และต่างประเทศ 2) กลไกระดับชาติ ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ (กยส.) มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบายและแผนระดับชาติเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทสตรีการเสนอให้มี กฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมายรวมทั้งการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนโดยมีกรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว (สค.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นกลไกประสานงานกลางและ 3) กลไกส่วนกลาง ส่วนจังหวัด และองค์กรเครือข่ายในส่วนของกลไกการส่งเสริมและพัฒนาสตรีขององค์กรภาครัฐส่วนกลางนั้นมีการแต่งตั้งผู้บริหารด้านการเสริมสร้างบทบาทหญิงชาย (Chief Gender Equality Officer-CGEO) และศูนย์ประสานงานด้านความเสมอภาคและเท่าเทียมทางเพศ (Gender Focal Point-GFP) ซึ่งเป็นกลไกที่จัดตั้งขึ้นใน 19 กระทรวงจาก 20 กระทรวง (ยกเว้นกระทรวงกลาโหม) รวม 135 หน่วยงาน ประกอบด้วย 130 หน่วยงานระดับกรมและ 5 หน่วยงานอิสระหน่วยงานดังกล่าวมีการจัดทำและดำเนินการ ตามแผนแม่บทด้านการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศกลไกส่วนจังหวัดจะมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดซึ่งมีภารกิจในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและเด็กกำหนดนโยบายและแผนงานให้สอดคล้องกับ แผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินอกจากนี้ยังดำเนินการประสานงานกับองค์กรสตรี ในท้องถิ่นและองค์กรปกครองท้องถิ่นในการเพิ่มศักยภาพและส่งเสริมสิทธิสตรีนอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งคณะกรรมการ พัฒนาสตรีประจำจังหวัดอำเภอและตำบลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เพื่อส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมการเมืองและการปกครองของประเทศซึ่งโครงการและกิจกรรมของคณะกรรมการดังกล่าวที่เกี่ยวกับ ความเสมอภาคระหว่างเพศและการพัฒนาสตรีจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณและวิชาการจากส่วนกลาง

แม้ว่าจะมีการจัดตั้งกลไกต่าง ๆ แต่ปัญหาจากความอ่อนแอขององค์กรและกลไกการพัฒนาสตรีระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรและกลไกพัฒนาสตรีที่มีบทบาทในการผลักดันการกำหนดนโยบายขับเคลื่อน และส่งเสริมการพัฒนาสตรีทุกระดับยังขาดศักยภาพความตั้งใจค่านิยมหลักและความรู้ความเข้าใจโดยเฉพาะความรู้ และทักษะในการพัฒนายุทธศาสตร์การจูงใจและการต่อรองอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนการสร้างพลังอำนาจในการ ดำเนินงานเพื่อพัฒนาสตรีซึ่งพบว่ากลไกของกลุ่มสตรีในระดับต่าง ๆ ยังไม่มีความเข้มแข็งขาดทักษะต่าง ๆ ที่จะทำให้กลุ่มสตรีสามารถรวมตัวกันทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีศักยภาพ อาทิ ทักษะในการบริหารโครงการทักษะในการ ต่อรองทักษะในการบริหารทางการเงิน เป็นต้น กลไกการพัฒนาสตรีทุกระดับเป็นกลไกในการพัฒนาสตรีให้มีศักยภาพและ ชีตความสามารถในการขับเคลื่อนการพัฒนาสตรีอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและ

กระบวนการพัฒนาสตรี ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้เหมาะสมสามารถบูรณาการและดำเนินงานด้านการพัฒนาสตรีร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนระดับชาติและยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ. 2560-2564

สตรีกับบทบาทผู้นำทางการเมืองยุคใหม่

ทุกวันนี้มีผู้หญิงเข้ามาในแวดวงการเมืองมากขึ้นหรือลดลง บทบาทของผู้หญิงที่เข้ามาทำงานการเมืองในยุคนี้

ผู้หญิงที่ทำงานการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก็มีข้อจำกัดในตัวเองด้วยเพศสภาพจริง ๆ แล้วผู้หญิงมีทั้งจุดอ่อนและจุดแข็งในตัว ถ้าในมุมมองของตัวเองผู้หญิงมีจุดแข็งและมีคุณสมบัติที่จะทำงานเพื่อส่วนรวมมากที่สุดแล้ว เป็นคุณสมบัติที่คนที่จะมาทำงานเพื่อส่วนรวมที่จะรับผิดชอบกับสังคมควรมี มีอยู่ในผู้หญิงเยอะ แต่ก็ต้องยอมรับว่าบางครั้งพอมองด้านเพศ ผู้หญิงก็มีจุดอ่อนอยู่ในบางประการเช่น ผู้หญิงจะมีความละเอียดรอบคอบมากเวลาที่เข้ามาสู่การเมืองซึ่งความละเอียดรอบคอบนั้นน่าจะเป็นจุดแข็ง แต่บางครั้งการเมืองก็โหดร้าย มีการโจมตีกัน มีการใส่ร้ายป้ายสีกัน ผู้หญิงอีกจำนวนมากที่อยากทำงานเพื่อส่วนรวมจึงไม่กล้าเข้าสู่เวทีการเมือง ถ้าจะพูดถึงสถานการณ์ปัจจุบันก็ต้องต่อเนื่องกันกับอดีต ในปัจจุบันผู้หญิงมีบทบาทมากขึ้นในสังคมไทย ในทุกครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง แต่ก่อนผู้ชายเป็นหลักในการเลี้ยงดูครอบครัว แต่เดี๋ยวนี้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในการทำงานและมีส่วนช่วยในการเลี้ยงดูครอบครัว นี่เป็นภาพที่เห็นชัดทั้งในสังคมชนบทและสังคมเมือง จำนวนน้อยที่อยู่บ้านเลี้ยงลูกเหมือนอดีต ทำให้มีการยอมรับในความสามารถของผู้หญิงมากขึ้นถ้าดูในภาคเอกชนระดับผู้บริหารระดับสูงมีผู้หญิงมากขึ้นและเป็นอัตราก้าวกระโดด เมื่อมาดูภาคราชการเริ่มมีผู้บริหารระดับสูงที่เป็นผู้หญิง ในกระทรวงการต่างประเทศมีทูตหญิงมากขึ้น ในหลายกระทรวงมีปลัดกระทรวงเป็นผู้หญิง จะเห็นว่าการยอมรับในความสามารถของผู้หญิงดีขึ้นเมื่อเทียบกับ 20 ปีที่แล้วที่เข้ามาทำงานการเมือง ในสมัยนั้นยังมองผู้หญิงว่าเป็นดอกไม้ประดับสภาคือทำให้ภาพของสภาดูนุ่มนวลขึ้น แต่เดี๋ยวนี้การยอมรับในเรื่องความสามารถของผู้หญิงเป็นปัญหาน้อยลงเพราะเราใช้เวลาในการพิสูจน์ตัวเองกันมานานพอสมควรแต่ปัญหาที่ยังมีอยู่คือ ผู้หญิงเป็นห่วงกังวลความเสียหายเรื่องชื่อเสียง และความเป็นผู้หญิงบางทีก็ถูกใส่ร้ายง่ายขึ้น โดยเฉพาะเรื่องชู้สาวซึ่งเป็นเรื่องเสียหายในสังคมไทย มีนักการเมืองหญิงจำนวนไม่น้อยโดยวิธีสกปรกเช่นนี้ และนอกจากนั้นการเมืองก็โหดร้ายมีการใส่ร้ายป้ายสีกันโดยไม่ใช่อะไรจริงโดยไม่มีคุณธรรม ผู้หญิงอายมากกว่า ทำให้ผู้หญิงถอยห่างจากการทำงานการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ด้วยเหตุที่ไม่อยากจะมาเปื้อนโคลน ไม่อยากถูกใส่ร้ายป้ายสีและโดยเฉพาะช่วง 3-4 ปีมานี้ ที่เราเห็นท่านยิ่งลักษณ์ นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกโดนรังแก มีความไม่เป็นธรรมต่าง ๆ การใช้ Hate Speech ต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่รับไม่ได้ พอมาถึงปัจจุบันมีความพยายามชี้ว่า อาชีพนักการเมืองเป็นอาชีพของคนไม่ดี คำถามที่อยู่ในใจก็คือ ระเบียบการปกครองของประเทศ เราบอกว่าต้องเป็นระบอบประชาธิปไตย ตอนนี้อาจเป็นระบอบพิเศษ มาจากการยึดอำนาจ แต่ท้ายที่สุดก็ต้องไปอยู่ในระบอบประชาธิปไตย ก็คือระบบตัวแทนที่ต้องผ่านการเลือกตั้ง นักการเมืองคือผู้เสียสละอาสาเข้า

มาทำงานการที่ป้ายสีนักการเมืองว่าเป็นคนเลว และพยายามหาคนดีที่เราไฝฝืนเข้ามาทำงานการเมือง อันนี้เป็นอุปสรรคใหญ่ที่จะทำให้ผู้หญิงที่จะเข้ามาทำงานการเมือง ระมัดระวังมากขึ้นว่าจะเสียหายเสียชื่อเสียงหรือไม่ ทำให้เข้ามาในอาชีพการเมืองทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นมากขึ้น นี่คือการอุปสรรค ถ้าต้องการให้การเมืองดี จะต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้คนดีทั้งหญิงและชายอยากเข้ามาสู่การเมืองในระยะเวลาหลายปีมานี้ ผู้หญิงได้พิสูจน์ตัวเองจนทำให้สังคมยอมรับถึงเรื่องของความสามารถ ศักยภาพ ความรับผิดชอบ คุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และความมีน้ำอดน้ำทน 5 ประการนี้เป็นคุณสมบัติที่ดีที่อยากทำงานให้ผู้หญิงมีครบ ด้านที่อยากที่สุดคือการพิสูจน์ว่าผู้หญิงเก่งจริงหรือไม่ แต่ในหลายปีมานี้พิสูจน์แล้วว่าผู้หญิงมีความสามารถ

มีนโยบายใดบ้างของพรรคในการส่งเสริมสนับสนุนผู้หญิงเข้าสู่การเมืองมากขึ้น

ตั้งแต่สมัยพรรคไทยรักไทยจนถึงปัจจุบัน พรรคไทยรักไทยก็มีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามาสู่การเมืองมากขึ้น ไม่ใช่ด้วยจำนวน แต่เมื่อเทียบกับสัดส่วน พรรคไทยรักไทยสมัยนั้นก็ส่งเสริมให้ผู้หญิงลงสมัครมากกว่าพรรคอื่น และได้ให้โอกาสผู้หญิงได้รับตำแหน่งทางการเมืองมากขึ้น มีการจัดตั้งหลักสูตรการอบรมเพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามาสู่การเมือง ตอนนั้นมีเรื่องการกระจายอำนาจเป็นเรื่องใหม่ อยากให้ผู้หญิงเข้ามาสู่การเมืองท้องถิ่นมากขึ้น เพราะคุณสมบัติที่เป็นจุดแข็งของผู้หญิงเหมาะสมในการทำงานตั้งแต่ระดับท้องถิ่นขึ้นไป จึงมีหลักสูตรอบรมและให้โอกาสผู้หญิงที่จะเสียสละเข้าสู่การเมืองในยุคต่อ ๆ มา ก็มีความชัดเจนมากขึ้น จำนวน ส.ส.หญิงมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด แต่ที่ชัดเจนคือ นโยบายที่เกิดขึ้นเรื่องกองทุนสตรีฯ ถือเป็นการส่งเสริมให้ผู้หญิงดึงศักยภาพของตนเองมาช่วยสังคมให้มากที่สุด ต้องถือว่าเป็นนโยบายที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพให้ผู้หญิงได้มีโอกาสได้รับการอบรมความรู้ต่าง ๆ ซึ่งต้องทำต่อเนื่องนโยบายที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้ใช้ศักยภาพตนเองที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ เช่น กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป็นตัวอย่างที่ดีที่จำเป็นต้องส่งเสริมต่อ ต้องส่งเสริมทั้งสองส่วนคือ พัฒนาศักยภาพของผู้หญิงและดึงศักยภาพของผู้หญิงมาเป็นประโยชน์ต่อสังคม

ภาครัฐในการส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามาสู่ภาคการเมืองบ้าง

รัฐธรรมนูญและกฎหมายลูก เพราะรัฐธรรมนูญก็เสร็จแล้วซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ไม่ได้เขียนอะไรในการส่งเสริมผู้หญิงที่นอกเหนือจากรัฐธรรมนูญฉบับเก่าดูการทำงาน ณ ปัจจุบันในรัฐบาลนี้ก็มีส่วนของผู้หญิงน้อยมาก แต่อย่างไรก็ดีประชาชนอยากเห็นหลักการที่จะสนับสนุนผู้หญิงในระยะยาว ประชาชนรอคอยกฎหมายลูกที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง การเลือกตั้งต่าง ๆ ที่กำลังจะออกมาถ้าจะสนับสนุนให้ผู้หญิงเข้าสู่การเมือง หนึ่งคือกฎหมายลูกที่เกี่ยวข้อง ถ้าสามารถกำหนดสัดส่วนผู้หญิงได้ก็จะเป็นเรื่องดี แต่ถ้าไม่ถึงจุดนั้นก็เปิดกรอบในการสนับสนุนให้ผู้หญิงเข้าสู่การเมือง แล้วจะมีการกำหนดสัดส่วนอย่างน้อยก็ยังดี อย่างน้อยก็ทำให้ทุกคนรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องมองอีกมือหนึ่งคือผู้หญิงให้เข้ามาทำงานสองที่รัฐบาลนี้ควรทำอย่างยั่งยืนนอกจากเรื่องของกฎหมายคือ ต้องลดความพยายามที่จะตำหนิฝ่ายการเมืองว่าเป็นสิ่งไม่ดี คนไม่ดีโดยที่รวมทั้งเพศชายและหญิงเข้าไปด้วย ถ้ารัฐบาลนี้จริงใจที่จะคืนประชาธิปไตยที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน และจะไม่ใช้ประชาธิปไตยที่เป็นปัญหาดังที่รัฐบาลกล่าวอ้างมา รัฐบาลนี้ต้องส่งเสริมให้ชัดคือ การกระทำที่

รัฐบาลพยายามสร้างบรรยากาศและปรับทัศนคติของตนเองต่อมุมมองของประชาธิปไตย แล้วก็รู้หลักของประชาธิปไตย แล้วส่งเสริมให้คนดีเข้ามาสู่การเมืองโดยเฉพาะผู้หญิง ถ้าเป็นนโยบายของรัฐบาลเองว่าเลือกตั้งครั้งหน้าอยากให้นักการเมืองที่ดีเข้ามา นักการเมืองก็เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่น่าจะเป็นสำหรับการทำงานของประเทศถ้าในระบอบประชาธิปไตยหรืออยากส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามา ถ้ารัฐบาลหรือผู้นำรัฐบาลสามารถปรับทัศนคติตัวเองได้แบบนี้ แล้วพูดแบบนี้ได้ ก็จะช่วยกันร่วมกับกฎหมายที่จะมีขึ้นในอนาคตก็จะทำให้นอกจากผู้หญิงเข้ามามีการเมืองแล้วคนดี ๆ ทั้งชายและหญิงก็จะเข้ามามีการเมืองได้ (สุธารัตน์ เกษราพิพันธุ์, 2562)

การได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาสตรีไว้ว่า “สร้างสังคมเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติ สตรีมีคุณภาพชีวิตที่ดี มั่นคงปลอดภัย ร่วมสร้างชาตินาสมัย” และได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ได้แก่ 1) ปรับเปลี่ยนเจตคติของสังคมในประเด็นความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย 2) เสริมพลังเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสังคม และคุณภาพชีวิตแก่สตรีทุกกลุ่มและทุกระดับ 3) พัฒนาเงื่อนไขและปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสตรี ที่มีประสิทธิผลและเสมอภาค 4) กำหนดมาตรการการเฝ้าระวัง ขจัดปัจจัยเสี่ยง ป้องกัน คั่นครอง ช่วยเหลือ และเยียวยา และ 5) สร้างความเข้มแข็งของกลไก และกระบวนการพัฒนาสตรีซึ่งสอดคล้องกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติการมีส่วนร่วม ของทุกคนและการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างประชาชนกลุ่มต่าง ๆ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้ที่มีส่วนร่วมทุกฝ่ายและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรีฯ รวมถึงแผนปฏิบัติการไปใช้เป็นแนวทางดำเนินงานให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและบรรลุวิสัยทัศน์ ของยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรีต่อไป สตรีเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศแม้ว่าการพัฒนาสตรีจะมีความก้าวหน้ากว่าในอดีตแต่การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของสตรีก็ยังคงเป็นงานที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะ ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรม ของคนในสังคมไทยยังนำไปสู่ปัญหาในการที่สตรีบางกลุ่มยังถูกกีดกันไม่ได้รับโอกาสถูกเอารัดเอาเปรียบ และถูกเลือกปฏิบัติในมิติต่าง ๆ ที่ผ่านมามีประเทศไทยได้พยายามที่จะดำเนินงานเพื่อยกระดับมาตรฐานการพัฒนาสตรีตามแผนการพัฒนาสตรีและตามที่องค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญและกำหนดมาตรการในระดับสากลว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของสตรีที่ได้มีการกำหนดและกระตุ้นให้บรรดาประเทศสมาชิก หันมาสนใจในการยกระดับคุณภาพชีวิตของสตรี การพัฒนาศักยภาพและสร้างความเท่าเทียมกัน

ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพสตรีในช่วงต่อไปจำเป็นต้องพิจารณาประเด็นที่ยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพของสตรีของประเทศไทย ซึ่งโดยเฉพาะการปรับเจตคติของคนในสังคมไทยให้เข้าใจถึงความเสมอภาคระหว่างเพศการส่งเสริมและสร้างโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและการเมืองเพิ่มมากขึ้นกว่าที่ผ่านมาในอดีต นอกจากนี้ยังต้องมุ่งพัฒนาศักยภาพให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในประเทศ เช่น การพัฒนาเพื่อรองรับ การเข้าสู่สังคมสูงอายุพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมายต่าง ๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงหรือ

ประเด็นท้าทาย จากภายนอกประเทศเช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีข้อเรียกร้องหรือข้อกำหนดขององค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ

บทสรุป

พลังสตรีขับเคลื่อนสังคมไทยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของสตรี โดยทราบดีว่า ในภูมิภาคต่าง ๆ นั้นยังมีกลุ่มสตรีที่ไม่สามารถเข้าถึงความเท่าเทียมความเสมอภาคอยู่มาก แม้ว่าเรื่องนี้จะถูกนำไปพูดในระดับเวทีโลกอยู่เรื่อย ๆ แต่ก็ยังต้องเน้นและดำเนินการผลักดันอย่างจริงจัง โดยมีโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการทรงงานพัฒนาสังคมฯ หรือกระทรวงเกษตรฯ ผ่านกองทุนต่าง ๆ เพื่อให้สตรีชนบทได้รับโอกาสและความเท่าเทียมการพัฒนาความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย รวมถึงการหยุดความรุนแรงในสตรี สำคัญว่าจากนี้ไปจะอย่างไรให้แผนงานนี้สะท้อนไปถึงเป้าหมายและเกิดการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เราอยากเห็นการยุติความรุนแรงในสตรี อยากเห็นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทำงานร่วมกัน อีกทั้งสตรีในภูมิภาคได้เข้ามามีส่วนร่วม ทุกวันนี้สตรีเองต้องหมั่นพัฒนาตัวเอง หมั่นศึกษาหาความรู้ ก้าวทันเทคโนโลยี และคิดอย่างเป็นระบบจะเห็นได้ว่าในยุคไทยแลนด์ 4.0 ผู้หญิงได้รับตำแหน่งทางการเมืองมากขึ้น มีการจัดตั้งหลักสูตรการอบรมเพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามาสู่การเมืองนโยบายที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพให้ผู้หญิงได้มีโอกาสได้รับการอบรมความรู้ต่าง ๆ ซึ่งต้องทำต่อเนื่องนโยบายที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้ใช้ศักยภาพตนเองที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ เช่น กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และควรออกกฎหมายที่ให้สตรีมีบทบาทให้การทำงานต่อสังคมและต่อสตรีด้วยกันเองเพื่อให้สังคมขับเคลื่อนความเท่าเทียมนี้ได้อย่างมีเอกภาพมากขึ้น

หนังสืออ้างอิง

- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2563). รายงานการดำเนินงานการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปี 2562 ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กิตติธัญญา วาจาดี. (2562). บทบาท “สตรีไทย” ในยุคปัจจุบัน. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/entertainment/detail/9620000021291>.
- สำนักประชาสัมพันธ์. (2562). บทบาทสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0. เข้าถึงได้จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/ac/download/article/article_20180517155757.pdf.
- สุดารัตน์ เกยุราพันธุ์. (2562). เสียงสะท้อนของสตรีกับการลดความเหลื่อมล้ำทางเพศในภาคการเมืองและเศรษฐกิจ. เข้าถึงได้จาก <https://www.ptp.or.th/news/562>.